

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมา ได้มีการกระทำความผิดอาญาที่มีความร้ายแรงหลายครั้งทำให้ผู้เสียหายทั้งเสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานอาชญากรรมสงครามในสมัยสงครามโลก หรือการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ซึ่งได้เกิดขึ้นในหลายๆ ดินแดน จึงได้เกิดความพยายามในการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลเหล่านี้ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะเท่านั้น ไม่จะเป็นการจัดตั้งศาลทหารระหว่างประเทศในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อดำเนินคดีกับฝ่ายที่พ่ายแพ้ในสงครามครั้งนั้น หรือการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศเฉพาะกิจในดินแดนแห่งอดีตยูโกสลาเวีย และอีกแห่งหนึ่งได้จัดตั้งที่ระวันดา ซึ่งเป็นการจัดตั้งศาลจากมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ในดินแดนที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยจะมีเขตอำนาจศาลเฉพาะดินแดนที่มีการกระทำความผิดในครั้งนั้นเท่านั้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด อาชญากรรมต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวในดินแดนต่าง ๆ ของโลก ซึ่งแม้จะได้มีวิธีการขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วก็ตาม แต่วิธีการเหล่านั้นก็มีลักษณะที่ไม่ถาวรและมีข้อจำกัดมาก เพราะการจัดศาลเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัญหาอาชญากรรมครั้งนั้นเท่านั้น ไม่ได้มีผลถึงอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในภายหลัง การกระทำอาชญากรรมเหล่านี้จึงยังไม่มีมาตรการหรือองค์กรที่มีลักษณะถาวรมาลงโทษผู้ที่ก่ออาชญากรรมเหล่านี้อย่างยิ่งจริงๆ นานาประเทศจึงพยายามที่จะค้นคิดวิธีการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมระหว่างประเทศที่ดีที่สุด จนกระทั่งได้มีการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นโดยมีลักษณะเป็นการถาวรโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการพิจารณาโทษต่อผู้กระทำความผิดทางอาญาอย่างร้ายแรง และที่ประชุมผู้แทนทางการทูตเพื่อการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ได้รับเอาร่างธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ ด้วยคะแนนเสียงสนับสนุน 120 ประเทศ คัดค้าน 7 ประเทศ และงดออกเสียง 21 ประเทศ โดยประเทศไทยออกเสียงสนับสนุนลงนามรับร่างดังกล่าวในการประชุมผู้แทนทางการทูตนี้

จากการให้ความร่วมมือของประเทศไทยที่ได้ปรากฏอยู่ในสังคมระหว่างประเทศในปัจจุบันนี้ ได้มีแนวโน้มให้เห็นว่าประเทศไทยได้ตระหนักดีว่าการที่อาชญากรรมระหว่างประเทศซึ่งมักมีการกระทำในรูปแบบที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมระหว่างประเทศโดยส่วนรวมนั้น เนื่องจากอาชญากรรมเหล่านั้นมักจะเป็นอาชญากรรมที่มีรัฐหลายรัฐได้รับผลกระทบและอาจมีผู้

เสียหายในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบอาชญากรรมที่จะทำให้เกิดผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมากนั้น ถึงแม้ว่าโอกาสที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยได้น้อย เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีน้ำใจโอบอ้อมอารี และมักไม่ใช้ความรุนแรงกันก็ตาม แต่ประสบการณ์ที่ผ่านมาประเทศไทยก็เชื่อว่าจะไม่ได้รับผลร้ายจากอาชญากรรมเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งก็เกิดความเสียหายต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก และถ้าจะต้องเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเหล่านี้อีก ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้ผู้ประกอบอาชญากรรมเหล่านั้นได้รับการตอบแทนจากการกระทำของตน ประเทศไทยจึงได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศที่มีลักษณะเป็นการถาวร และปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ศาลอาญาระหว่างประเทศมีประสิทธิภพนั้นน่าจะเกิดจากความร่วมมือระหว่างประเทศจากรัฐต่างๆ ทั้งจากรัฐที่เป็นภาคี และรัฐที่มีไซภาคี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มประชาสังคม

ขณะนี้ประเทศไทยก็ได้ดำเนินการลงนามในธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศไปแล้วซึ่งขั้นขั้นตอนต่อไปก็คือการพิจารณาเพื่อให้สัตยาบันแก่ธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยจะต้องพิจารณาถึงหลักการที่ปรากฏในธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ และหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในกฎหมายไทย เพื่อพิจารณาถึงความพร้อมของประเทศไทยที่จะมีพันธกรณีระหว่างประเทศเกิดขึ้น ในลักษณะใดบ้างจากการให้สัตยาบันเพื่อเป็นภาคีธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งมีความสำคัญมากและอาจมีผลกระทบต่อประเทศไทยในหลายประเด็น

2.   วัตถุประสงค์ของการวิจัย
  - 2.1   เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการใช้อำนาจอธิปไตยทางศาล
  - 2.2   เพื่อศึกษาผลกระทบที่ประเทศไทยจะได้รับจากการลงนาม รวมทั้งการให้สัตยาบันเป็นภาคีธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ
  - 2.3   เพื่อศึกษาถึงธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรง
  - 2.4   เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการสร้างหลักเกณฑ์การออกกฎหมายเพื่อรองรับการเป็นภาคีธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ

3. สมมติฐานของการวิจัย

การลงนามจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นเพื่อเป็นศาลพิจารณาความผิดอาญาชั้นร้ายแรงและมีผลกระทบต่อประชาคมโลกนั้น ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามรับร่างธรรมนูญจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งหากประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเป็นภาคีธรรมนูญดังกล่าว อาจจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยในการต้องให้ความร่วมมือตามพันธกรณีแก่ศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีกฎหมายเพื่อดำเนินการให้ความร่วมมือในทางอาญาระหว่างประเทศแล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมอย่างเพียงพอเพื่อรองรับกับการให้ความร่วมมือในการดำเนินกระบวนการพิจารณาความผิดในเขตอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศในทุกประเด็น จึงสมควรที่ประเทศไทยจะปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่และเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ

4. ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากการบังคับใช้ธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับการร่วมลงนามเพื่อให้สัตยาบันจากประเทศสมาชิก 60 ประเทศกับธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศที่จะมีผลบังคับใช้ ซึ่งการบังคับใช้ธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศนี้ ประเทศสมาชิกอาจได้รับผลกระทบในแง่ของการใช้อำนาจอธิปไตยในทางศาล รวมทั้งประเทศไทย หากประเทศไทยจะร่วมลงนามให้สัตยาบัน จึงทำให้ขอบเขตเนื้อหาที่มีลักษณะกว้างเกินไป การศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งพิจารณาถึงผลกระทบที่ประเทศไทยจะได้รับจากการลงนามและให้สัตยาบันดังกล่าว

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 เพื่อทราบถึงในด้านนโยบายเกี่ยวกับการลงนามและการเข้าเป็นภาคีธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ
- 5.2 เพื่อทราบถึงความจำเป็นในการออกกฎหมายเพิ่มเติมหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ หากประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ
- 5.3 เพื่อทราบถึงการกำหนดท่าทีของไทยในการประชุมคณะกรรมาธิการเตรียมการสำหรับศาลอาญาระหว่างประเทศ

- 5.4 เพื่อทราบถึงขอบเขตความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศไทยในศาลอาญาระหว่างประเทศ
- 5.5 เพื่อสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องศาลอาญาระหว่างประเทศ